

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਪ੍ਰਿਗੁ ਸ੍ਰੋਤ ॥ ਜੀਵਨ ਰੂਪ ਬਿਸਾਰਿ ਜੀਵਹਿ ਤਿਹ ਕਤ
ਜੀਵਨ ਹੋਤ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਖਾਤ ਪੀਤ ਅਨੇਕ ਬਿੰਜਨ ਜੈਸੇ ਭਾਰ ਬਾਹਕ ਖੋਤ ॥ ਆਠ ਪਹਰ ਮਹਾ
ਸ੍ਰਮੁ ਪਾਇਆ ਜੈਸੇ ਬਿਰਖ ਜੰਤੀ ਜੋਤ ॥੧॥ ਤਜਿ ਗੋਪਾਲ ਜਿ ਆਨ ਲਾਗੇ ਸੇ ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰੀ ਰੋਤ ॥
ਕਰ ਜੋਰਿ ਨਾਨਕ ਦਾਨੁ ਮਾਗੈ ਹਰਿ ਰਖਉ ਕੰਠਿ ਪਰੋਤ ॥੫॥੧੩॥ {ਪੰਨਾ 1121}

ਪਦਅਰਥ:- ਪ੍ਰਿਗੁ—ਫਿਟਕਾਰ-ਜੋਗ। ਸ੍ਰੋਤ—ਕੰਨ। ਜੀਵਨ ਰੂਪ—ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਜੋ ਨਿਰਾ ਜੀਵਨ ਹੀ ਜੀਵਨ ਹੈ, ਜੋ
ਸਭ ਦਾ ਜੀਵਨ ਹੈ। ਬਿਸਾਰਿ—ਭੁਲਾ ਕੇ। ਜੀਵਹਿ—(ਜੋ ਮਨੁੱਖ) ਜੀਉਂਦੇ ਹਨ। ਤਿਨ—ਉਹਨਾਂ ਦਾ। ਕਤ—
ਕਾਹਦਾ?। ਰਹਾਉ।

ਬਿੰਜਨ—ਭੋਜਨ। ਬਾਹਕ—ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੇ, ਢੋਣ ਵਾਲੇ। ਖੋਤ—ਖੋਤੇ। ਸ੍ਰਮੁ—ਥਕੇਵਾਂ। ਬਿਰਖ—{vã—B}
ਬਲਦ। ਜੰਤੀ—ਕੋਹਲੂ (ਅੱਗੇ)। ਜੋਤ—ਜੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।1।

ਤਜਿ—ਤਜ ਕੇ, ਭੁਲਾ ਕੇ। ਗੋਪਾਲ—{ਅੱਖਰ 'ਗ' ਦੇ ਨਾਲ ਦੋ ਲਗਾਂ ਹਨ— ੋ ਅਤੇ ੁ। ਅਸਲ ਲਫਜ਼ ਹੈ
'ਗੋਪਾਲ'। ਇਥੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੈ 'ਗੁਪਾਲ'। ਜਿ—ਜਿਹੜੇ ਮਨੁੱਖ। ਆਨ—ਹੋਰ ਹੋਰ ਪਾਸੇ। ਸੇ—ਉਹ ਬੰਦੇ। ਰੋਤ—
ਰੋਂਦੇ ਹਨ, ਦੁਖੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਰ—ਹੱਥ {ਬਹੁ-ਵਚਨ}। ਜੋਰਿ—ਜੋੜ ਕੇ। ਮਾਗੈ—ਮੰਗਦਾ ਹੈ। ਰਖਉ—ਰਖਉ, ਮੈਂ
ਰੱਖਾਂ। ਕੰਠਿ—ਗਲੇ ਵਿਚ। ਪਰੋਤ—ਪਰੋ ਕੇ।2।

ਅਰਥ:- ਹੇ ਭਾਈ! ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਨਾਮ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾ (ਮਨੁੱਖ ਦੇ) ਕੰਨ ਫਿਟਕਾਰ-ਜੋਗ ਹਨ (ਕਿਉਂਕਿ ਫਿਰ
ਇਹ ਨਿੰਦਾ-ਚੁਗਲੀ ਵਿਚ ਹੀ ਰੁੱਝੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ)। ਹੇ ਭਾਈ! ਜਿਹੜੇ ਮਨੁੱਖ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਕੇ
ਜੀਉਂਦੇ ਹਨ (ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਦਿਨ ਗੁਜ਼ਾਰਦੇ ਹਨ), ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜੀਉਣ ਕਾਹਦਾ ਹੈ? (ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੀਉਣ ਨੂੰ
ਜੀਉਣਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ)। ਰਹਾਉ।

ਹੇ ਭਾਈ! (ਹਰਿ-ਨਾਮ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰ ਕੇ ਜਿਹੜੇ ਮਨੁੱਖ) ਅਨੇਕਾਂ ਚੰਗੇ ਚੰਗੇ ਖਾਣੇ ਖਾਂਦੇ ਪੀਂਦੇ ਹਨ, (ਉਹ ਇਉਂ ਹੀ
ਹਨ) ਜਿਵੇਂ ਭਾਰ ਢੋਣ ਵਾਲੇ ਖੋਤੇ। (ਹਰਿ-ਨਾਮ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰਨ ਵਾਲੇ) ਅਠੇ ਪਹਰ (ਮਾਇਆ ਦੀ ਖਾਤਰ ਦੌੜ-ਭੱਜ
ਕਰਦੇ ਹੋਏ) ਬੜਾ ਥਕੇਵਾਂ ਸਹਾਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਬਲਦ ਕੋਹਲੂ ਅੱਗੇ ਜੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।1।

ਹੇ ਭਾਈ! ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਪਾਲਣਹਾਰ (ਦਾ ਨਾਮ) ਤਿਆਗ ਕੇ ਜਿਹੜੇ ਮਨੁੱਖ ਹੋਰ ਹੋਰ ਆਹਰਾਂ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਰਹਿੰਦੇ
ਹਨ, ਉਹ ਕਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਹੇ ਨਾਨਕ! (ਆਖ—) ਹੇ ਹਰੀ! (ਤੇਰਾ ਦਾਸ ਦੇਵੇ)
ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ (ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਦਾ) ਦਾਨ ਮੰਗਦਾ ਹੈ (ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਦੇਹ), ਮੈਂ (ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ) ਗਲੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ ਕੇ
ਰੱਖਾਂ।2।5।13।